

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžk/50/2020
Identifikačné číslo spisu: 7019200422
Dátum vydania rozhodnutia: 13.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7019200422.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Igora Belka, v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): F. V. J., narodený XX. Q. XXXX, bytom F. X, A., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Košice, so sídlom Murgašova 3, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7S/29/2019 z 11. marca 2020, ECLI:SK:KSKE:2020:7019200422.1, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamieta.

Účastníkom náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I. Konanie pred orgánom verejnej správy

1. Žalobca žiadosťou doručenou žalovanému dňa 13.02.2019 požiadal o poskytnutie právnej pomoci v civilnom spore, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 34C/5/2019, v ktorom sa žalobca domáhal zaplatenia odmeny za nález peňaženky a jej obsahu (45,714 €), úschovu nálezu (218 €) a nákladov konania bez príkazu za účelom vrátenia nálezu majiteľovi (381,6468 €).

2. Žalovaný rozhodnutím č. KaKE/9633/2019, ČRZ: 58382/2019 zo dňa 15.04.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci.

3. Žalovaný v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia uviedol, že nebolo potrebné zisťovať, či je žalobca v hmotnej núdzi, pretože vo veci nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu.

4. Žalovaný uviedol svoje právne posúdenie nárokov žalobcu, usúdil, že v zmysle skutočností uvedených žalobcom a vyplývajúcich z listín žalobcove nároky okrem nálezného nemajú zákonný

podklad. Vo vzťahu k náleznému žalovaný uviedol, že tento nárok (45,714 €) považuje za zaniknutý jednostranným započítaním, keď si žalobca ponechal peniaze z nálezu (74, 14 €). Navyše mal za to, že tento jediný opodstatnený nárok nepresahuje hodnotu minimálnej mzdy, čo je nevyhnutná podmienka pre priznanie právnej pomoci.

II. Konanie pred správnym súdom

5. Proti preskúmanému rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote správnu žalobu na Krajský súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) a domáhal sa zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci žalovanému na nové rozhodnutie.

6. V žalobe namietal proti spôsobu doručovania rozhodnutia, hmotnoprávne argumentoval v prospech svojich civilných nárokov a v súvislosti s tým namietal nesprávne právne posúdenie veci žalovaným. Nesúhlasil s niektorými konkrétnymi právnymi závermi žalovaného a vinil ho, že účelovo uvádza nepravdivé tvrdenia.

7. Správny súd preskúmal preskúmané rozhodnutie a rozsudkom sp. zn. 7S/29/2019 zo dňa 11.03.2020 (ECLI:SK:KSKE:2020:7019200422.1, ďalej len „napadnutý rozsudok“) žalobu podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S. s. p.“) zamietol ako nedôvodnú.

8. Napadnutý rozsudok bol odôvodnený tým, že spornou otázkou bolo posúdenie, či v civilnom spore žalobcu ide o zrejmú bezúspešnosť sporu, pričom správny súd mal za to, že § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (atď.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o právnej pomoci“) nepredstavuje taxatívny výpočet zohľadňovaných skutočností, pričom rozsah posúdenia zrejme bezúspešnosti je v kompetencii žalovaného a závisí od okolností prípadu. Správny súd poukázal na to, že skutkový stav sporu bol vyvolaný najmä aktivitou žalobcu, ktorý si nároky svojím postupom fakticky vynútil. Mal za to, že žalobcov výklad práva nepodporuje súdna prax, čo nie je síce určujúce pre správny súd, ale má dosah na hodnovernosť tvrdení žalobcu.

9. Podľa správneho súdu žalovaný založil rozhodnutie na právnom názore, že žalované nároky žalobcu sú zrejme bezúspešné, lebo im chýba hmotnoprávny podklad. Vo vzťahu k nároku na úschovné a náklady konania bez príkazu správny súd súhlasil s posúdením žalovaného, a k náleznému uviedol, že ocenenie nálezu žalobcom nemá základ v právnej úprave. Ďalej mal správny súd za to, že existujúca hotovosť z nálezu bola žalovaným zohľadnená.

10. Správny súd konštatoval, že žalovaný si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, a dostatočne zistil vo veci skutočný stav.

11. Správny súd preskúmal doručenie preskúmaného rozhodnutia a dospel k záveru, že prebehlo v súlade so Správnym poriadkom (zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní). Uzavrel, že žalobca v správnej žalobe neuviedol také skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé na zrušenie preskúmaného rozhodnutia.

III. Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného

A)

12. Žalobca podal včas kasačnú sťažnosť, ktorou navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec správneho súdu vrátil na ďalšie konanie.

13. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti rekapituloval skutkový stav a potom sa venoval jednotlivým záverom krajského súdu, ktorému vyčítal nesprávne právne posúdenie veci. Čiastočne pritom opakoval svoju predchádzajúcu argumentáciu.

14. Nesúhlasil s tvrdením správneho súdu, že skutkový stav bol vyvolaný najmä jeho dobrovoľnou aktivitou, ktorá nebola jeho povinnosťou. Ďalej mal za to, že absencia precedentnej judikatúry nie je dôkazom nesprávnosti jeho argumentácie, ale dôsledkom nedostatočne formulovanej legislatívy, pričom navrhol príslušné závery vyvodiť z implicitne formulovaných noriem, pričom uviedol niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

15. Sťažovateľ hájil svoje ohodnotenie nálezu pri absencii podrobnejšej právnej úpravy podľa komerčnej hodnoty, resp. primeraného paušálu. Takisto k hodnote nálezu treba podľa neho pripočítať bližšie neurčené ďalšie škody, ku ktorým by mohlo dôjsť napríklad zneužitím preukazov a kariet.

16. Tiež vysvetlil svoje právne posúdenie vyúčtovania a práva na úhradu za prácu vynaloženú v súvislosti s konaním bez príkazu.

17. Vo vzťahu k nároku na úhradu za úschovu nálezu poukázal na § 748 Občianskeho zákonníka, pričom za obvyklú sumu považoval jedno euro za každý deň až do vrátenia nálezu. Poukázal na to, že išlo o nedobrovoľnú (povinnú a teda spoplatnenú) úschovu cudzej veci. Tvrdil, že majiteľ nálezu mu dal konkludentný súhlas s dočasnou úschovou u neho a že keby majiteľ nálezu prijal jeho návrh na vrátenie nálezu svojim rodičom, neúčtoval by mu náhradu za úschovu nálezu.

B)

18. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť. Tvrdil, že sťažovateľ reprodukuje svoje požiadavky voči majiteľovi nálezu, ktoré nemajú oporu v hmotnom práve. Poukázal na právne posúdenie v preskúmanom rozhodnutí aj napadnutom rozsudku.

IV. Právne závery kasačného súdu

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 a ods. 2 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto podľa § 461 S.s.p. kasačnú sťažnosť zamietol. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13.07.2021 po tom, ako bol termín vyhlásenia rozhodnutia predpísaným spôsobom zverejnený.

20. Kasačný súd bol postavený pred úlohu posúdiť, či v zmysle sťažovateľovej argumentácie správny súd vec nesprávne právne posúdil.

21. Kasačný súd upozorňuje, že v konaní pred žalovaným išlo o posúdenie, či má sťažovateľ nárok na právnu pomoc v zmysle zákona o právnej pomoci; naopak ani žalovaný a ani jeden z konajúcich súdov nemal právomoc záväzne rozhodovať o hmotnoprávnom podklade vznesených nárokov sťažovateľa, či o úspechu jeho civilnej žaloby.

22. Kasačný súd, rovnako ako správny súd, však považuje za primeraný a zákonný (pozri § 8 a § 6 ods. 1 písm. a/ zákona o právnej pomoci) postup žalovaného, ktorý urobil predbežnú právnu analýzu civilných nárokov sťažovateľa, na základe ktorej dospel k záveru, že ide o prípad zrejme bezúspešného sporu. Z preskúmaného rozhodnutia je zrejmé, že žalovaný pri tomto odbornom právnickom posúdení nemal pochybnosť o tom, že sťažovateľ v civilnom spore nemá predpoklady uspieť. Vychádzal pritom zo skutkových tvrdení sťažovateľa a z ním poskytnutých podkladov. V právnych úvahách a v postupe žalovaného nevidel relevantné medzery ani správny súd, ktorý zdôraznil, že žalovaný vychádzal z

dostatočných skutkových zistení.

23. Ani kasačný súd nemohol prisvedčiť právnomu výkladu sťažovateľa, a takisto nevidel reálnu šancu sťažovateľa na úspech v spore. Kasačný súd nevidí zmysel viesť na tomto mieste dôslednú dšputu o tom, prečo sťažovateľov výklad konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka nemôže pri známom skutkovom stave obstáť. Dostatočnú odpoveď v tomto smere už dostal od žalovaného aj od správneho súdu.

24. Kasačný súd však navyše považuje za potrebné upozorniť, že sa mu sťažovateľovo konanie pri komunikácii s majiteľom nálezu a pri odd'ávaní navrátenia nájdenej peňaženky s jej obsahom, spolu so vznášaním nárokov, javí ako zlomyseľné a má aj znaky zneužitia práva. V takejto situácii aj samotná podaná civilná žaloba a žiadosť o poskytnutie právnej pomoci smerujú k popretiu účelu zákona (tak predpisov občianskeho práva ako aj zákona o právnej pomoci), a vyvolávajú tak otázku, či by nebolo namieste aj správnu žalobu vybaviť (s príslušným odôvodnením) aplikáciou § 5 ods. 12 S.s.p., v zmysle ktorého správny súd výnimočne neposkytne ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby, ak nimi podaný návrh sleduje zjavné zneužitie práva.

25. Napriek vyššie uvedenému však kasačný súd poznamenáva, že rozhodnúť samotný civilný spor prislúcha len príslušnému civilnému súdu, pričom neposkytnutie právnej pomoci sťažovateľovi mu nebráni v účasti v tomto spore. Na okraj kasačný súd uvádza, že z povinne zverejneného uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 34C/5/2019 u 20.08.2019 vyplýva, že príslušný civilný spor sa skončil zastavením konania pre nezaplatenie súdneho poplatku sťažovateľom (ako žalobcom v spore).

26. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 S. s. p. a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže sťažovateľ v tomto konaní nebol úspešný a na postup podľa § 168 S. s. p. nevidel dôvod.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.